

ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Esaslandyryjysy — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary instituty

Elektron gazet 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykýar

№ 34 (117) 2025-nji ýylyň 10-njy ýanwary

Sұұqasy habarlar

HEPDÄNIŇ MÖHÜM WAKALARY

3-nji ýanwarda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow sanly ulgam arkaly Ministrler Kabinetiniň nobatdaky mejlisini geçirdi. Onda döwlet durmuşynyň birnäçe meselelerine garaldy.

***

6-njy ýanwarda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Ministrler Kabinetiniň Başlygynyň orunbasary T. Atahallyýewiň hem-de welaýatlaryň häkimleriniň gatnaşmagynda iş maslahatyny geçirdi. Onda ýurdumyzyň oba hojalyk toplumynda we sebitlerde alnyp barylýan işler, Oba milli maksatnamasynyň ýerine ýetirilişi bilen baglanyşykly meselelere garaldy.

***

7-nji ýanwarda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Belarus Respublikasynyň Türkmenistanda täze bellenen Adatdan daşary we Doly ygtyýarly ilçisi Stanislaw Çepurnoýy kabul etdi. Ilçi döwlet Baştutanymyza ynanç hatyny gowşurdy.

***

7-nji ýanwarda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Saud ösüş gaznasynyň Baş ýerine ýetiriji direktory Sultan Abdulrahman Al-Marşady kabul etdi.

***

7-nji ýanwarda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Hytaýyň günorta-günbatar sebitinde bolup geçen, köp sanly adam pidalaryna we şikes ýetmelere getiren ýertitre zerarly Hytaý Halk Respublikasynyň Başlygy Si Szinpine gynanç hatyny iberdi.

***

7-nji ýanwarda Türkmenistanyň Eýran Yslam Respublikasyndaky Adatdan daşary we Doly ygtyýarly İlçisi Ylýas Gaýypow Eýran Yslam Respublikasynyň Prezidenti Masud Pezeşkiana ynanç hatlaryny gowşurdy.

***

9-njy ýanwarda türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Başlygy Gurbanguly Berdimuhamedow Mejlisiň Başlygynyň hem-de Ministrler Kabinetiniň agzalarynyň gatnaşmagynda Türkmenistanyň Bitaraplygynyň 30 ýyllygy hem-de 2025-nji ýylyň BMG-niň Baş Assambleýasy tarapyndan «Halkara parahatçylyk we ynanyşmak ýyly» diýlip ygılan edilmegi mynasybetli çäreleri ýokary derejede geçirmek boýunça hormatly Prezidentimiziň Permanyňa laýyklykda döredilen guramaçylyk döwlet toparynyň mejlisini geçirdi.

«Ýaş diplomatyň sesi».

НОВАЯ КНИГА — ЦЕННЕЙШИЙ ПОДАРОК НАШЕМУ НАРОДУ

Новая книга нашего уважаемого Президента Аркадаглы Героя Сердара под названием «Махтумкули — мыслитель мира», вышедшая в преддверии нового 2025 года — года международного мира и доверия, стала прекрасным подарком для нашего народа.

В связи с этим 4 января 2025 года в Институте международных отношений Министерства иностранных дел Туркменистана состоялась презентация этой замечательной книги. В мероприятии приняли участие главы дипломатических представительств зарубежных стран в Туркменистане, сотрудники Министерства иностранных дел Туркменистана, представители научного сообщества, средств массовой информации, профессора и преподаватели, а также студенты.

Издание представлено отдельными книгами на трёх языках — туркменском, русском и английском. Книга, состоящая из восьми разделов, адресована широкой читательской аудитории, исследователям творчества Махтумкули. Выступающие на мероприятии отметили, что творческое наследие великого поэта, мудреца

Махтумкули является неотъемлемой частью мирового культурного наследия. Они с гордостью подчеркнули, что новая книга «Махтумкули — мыслитель мира», посвященная вели-

кому поэту, является великолепным подарком не только для туркменского народа, но и для всех тюркских народов. Было особо отмечено, что в разделе книги, посвященном великому поэту, раскрываются тонкие философские мысли, аналитические взгляды, логические раз-

мышления, которые способствуют новому осмыслению нашей истории, сегодняшнего дня и светлого будущего.

Это произведение предназначено для тех, кто интересуется наукой и литературой, а также для всех, кто хочет изучить литературное наследие туркменского мыслителя Махтумкули и передать его новым поколениям.

В конце мероприятия участники приняли обращение в адрес уважаемого Президента Сердара Бердымухамедова.

Мяхри ХОДЖАЕВА,
студентка V курса факультета
международной журналистики.

During the 79th session of the United Nations General Assembly, the efforts of the delegation of Turkmenistan was aimed at implementing initiatives to strengthen the central role of the United Nations in the global maintenance of international peace and security, promoting the principles of multilateralism and mutually beneficial cooperation in international relations. Turkmenistan was guided by the principles of neutrality, non-interference, and firm commitment to peaceful, political means of resolving conflicts and contradictions. These efforts were aimed at strengthening peace and confidence in the Central Asian region, strengthening the role of the UN Regional Center for Preventive Diplomacy for Central Asia, and further developing peacekeeping, non-proliferation and disarmament mechanisms in accordance with the New Agenda for Peace.

In a striking reflection of its long-standing commitment to neutrality, Turkmenistan has declared 2025 – the International Year of Peace and Trust. This decision, taken by President Serdar Berdimuhamedov, fully meets the aspirations of the Turkmen people and the nation's enduring role as a promoter of peace and stability. The Head of State also signed a document approving the emblem representing

2025 – INTERNATIONAL YEAR OF PEACE AND TRUST

the motto of the year, underlining the vision of Turkmenistan for trust and unity on the planet.

The initiative for the motto draws inspiration from the poem «Turkmenistan – Homeland of Peace and Trust»

written by the National Leader of the Turkmen people, Chairman of the Halk Maslahaty Gurbanguly Berdimuhamedov, and it was further developed in conjunction with the suggestions and recommendations submitted by the Halk Maslahaty of Turkmenistan, large public associations, labor collectives, and citizens. This national endeavor finds its response in the international plan. Therefore, it coincides with the resolution taken by the United Nations General Assembly to declare 2025 as «The International Year of Peace and Trust».

Being a permanently neutral state since 1995, Turkmenistan's policy has invariably been one of peaceful coexistence and non-interference. Its neutrality, recognized by the United Nations, is a cornerstone of its foreign policy and reflects the cultural and philosophical commitment of the country to contributing to world

harmony. Turkmenistan has expressed its interest in diplomatic, dialogical, and multilateral ways of solving international problems and has hosted several forums and negotiations on its territory for several times.

The motto for the year 2025 underlines the proactive stance of Turkmenistan in the development of peaceful and trustful relations as integral parts of global stability. The symbol of the year expresses the nation's hopes for unity and cooperation, embodying the common will of its people in upholding these values. This is not only a national but also an international message: a call for countries to arm themselves with diplomacy and shared humanity in order to make the world more harmonious.

Independent Turkmenistan's initiative to declare 2025 the International Year of Peace and Trust underlines the notion that neutrality is an active commitment to promote dialogue and resolve conflicts. Furthering this vision, permanent Neutral Turkmenistan continuously inspires the international community, confirming its status as a serious supporter of peace and stability.

Ayjahan GULHANOVA,
the IV year student of the
Faculty of International
Economic Relations.

Ýokary okuw mekdepleriniň ählisinde bolşy ýaly, türkmen diplomatiýasynyň milli mekdebinde hem talyplaryň gşky hasap-synag möwsümi ýetip geldi. Şu günlerde «Ertir ilkinji synag», «Pylan mugallym maňa näçe goýarka?», «Synagdan nädip ýykylman geçip bolarka?» ýaly sözleri köp eşidýäris we bu sözler her bir talyp deň-duşumyzyň kalbynda howsala döredýär.

Hakykatdanam, synag döwrüniň dartgynly geçýändigini şübhesiz aýdyp bilersiz. Esasan, synagdan bir gün öň talyplarda: «Men ýeterlik derejede taýýarlandymmykam ýa-da mundanda köpräk taýýarlanmalykam?!» diýen pikirler has çuňlaşýar. Şeýle pikirleri etmek bilen, talyplar öz dartgynlylyk ýagdaýyny has-da güýçlendirýärler. Synag gününü rahat hem-de asuda geçiresiňiz gelse, synagda gowy baha almak, şeýlelikde, gşky dynç alyş möwsümini aladasyz, sapak özleşdirmesiz geçirmek isleseňiz, aşakda görkezilen iň oňat usullary ulanyp bilersiňiz.

1. Sagdyn iýmitleniň!

Elmydama sagdyn iýmitlenmäge çalşyň! Esasan hem, bu synagdan bir gün öň we synag günü has möhümdir. Siz energiýaňyz üçin uglewodly önümleri, akyl ýetiriş ukyplaryňyz üçin

Synagdan bir gün öň...

bolsa, belokly önümleri we az mukdarda şeker bilen iýmitlenip bilersiňiz. Has köp mukdarda şeker bolmagy sizi synagdan öňdäki gijede oýa tutup we synag günü ünsüňizi jemläp bilmezligiňize elter.

2. Sagadyňyza tow bermegi unutmajň!

Eger-de siz synaga gijä galasyňyz gelmese, sagadyňyzy gurmagy unutmajň! Hiç bolmanda birinji sagadyň jaňyny eşitmedik ýagdaýyňyzda ätiýaçdan ikinji sagada tow berip goýuň!

3. Ýeterlik derejede ukyňyzy alyň!

Ýeterlik derejede alnan uky beýniniň ösüşine hem-de maglumaty has gowy saklamaga kömek edýär. Üstesine bu ýagdaý sizi synaga taýýarlykly ýagdaýda elter. Netijede, synagdan bir gün öň azyndan 7-8 sagat ukyny almaklyk şertdir.

4. Okuw konspektleriňizi gözden geçiriň!

Eger siz sapaklaryňyzy jikme-jik öwrenýän bolsaňyz, onda synag döwründe siz has taýýarlykly bolarsyňyz. Ýatkeşligiňizi täzelemek üçin synag gününden bir gün öň okuw konspektleriňizi gaýtalamak siziň alan bilimleriňizi has-da berkitmäge kömek eder.

5. Gaty giç sagatlara çenli okamaň!

Özüňizi giç sagatlara çenli okamaga mejbur etmajň! Bu ýagdaý sizi synag günü ýadawlyga eltip biler. Olara derek sagdyn agşamlyk naharyny edinip, ýatmazyňyzdan öň dynç almaklyk maslahat berilýär.

6. Irdene taýýar boluň!

Siz synag günü ukudan oýanan wagtyňyzda hiç bir zat hakynda alada etmek islemeýärsiňiz. Şonuň üçin, iň gowusy, ertire agşamdan taýynlyk görmekdir. Ol taýýarlygyň içine ertirligiň taýýar edilmegi, şol günki geýjek eşikleriňiziň taýýar durmagy hem-de öz ýantorbaňyzy gerek zatlara bilen üpjün etmeklik girýär. Şu zatlary edip goýanyňyzdan soň, ertesi ir bilen turanyňyzda synaga gitmäge ýeterlik derejede taýýarsyňyz.

Gşky hasap-synag möwsümünde üstünlük hemramyz bolsun, mähriban talyp deň-duşlarymyz!

Nurana ARNAZAROWA,
Halkara hukugy fakultetiniň
I ýyl talyby.

6 января правительство Бразилии, которая председательствует в БРИКС, объявило об официальном вступлении Республики Индонезия в состав организации в качестве полноправного участника.

НАДО ИЗ ИНТЕРЕСА К ТУРКМЕНИСТАНУ ИЗВЛЕКАТЬ СОБСТВЕННЫЙ ИНТЕРЕС

По оценке участников этого важного мероприятия прием прошел успешно, имел большое политико-практическое значение, способствовал укреплению деловых контактов нашего Постоянного представительства с ООН, миссиями иностранных государств, деловыми кругами США.

В те дни по случаю го-

чил широкое освещение в многочисленных фила-телистических изданиях мира.

Для того, чтобы означать как можно более широкий круг мировой общественности с нашей политикой, мы в 1993 г. в нашем Постоянном представительстве начали выпускать пресс-релизы на английском и русском

национальные интересы страны.

В результате, как руководитель, дипломат, ученый, представитель своего народа я наблюдал огромный интерес мирового сообщества к нашей Родине. И нарастал он, переходя в уважение, буквально с каждым днем. Звонили, писали, приезжали со всех концов Америки, даже из Канады, Англии, Германии... Например, только за 10 месяцев 1992 года я получил от различных американских учреждений, фирм, школ и др. организаций около 300 писем с просьбой содействия установлению дружественных деловых контактов с аналогичными организациями нашей страны, выслать информационные материалы о Туркменистане. И хотя мое время было полностью поглощено основной работой (с ООН), я всегда старался находить его, чтобы поддерживать широкие контакты с общественностью этих стран.

Содействуя возрастанию интереса мирового сообщества к нашей стране, в то же время необходимо было идти дальше – из интереса к нам извлекать собственный интерес. А для этого необходимо было работать еще более активно и творчески. Иначе все духовное богатство нашего народа и неисчерпаемая кладезь наших недр могут остаться невостребованными. Мы стали деловитее, но как много еще надо было сделать, чтобы эти качества переросли в стиль жизни.

довщины независимости нашей страны в адрес нашего Постоянного представителя, Посла при ООН также поступали многочисленные поздравления от руководителей дипломатического корпуса, организаций страны пребывания и, конечно же, от Генерального секретаря ООН.

Ознакомлению народов мира с Туркменистаном, его многовековой историей и культурой способствовало проведение нашим Постоянным представителем совместно с руководителями американской компании «Скрантон» (27 августа 1992 г.) приема-презентации по случаю первого дня выпуска в США государственных почтовых марок Туркменистана. Немаловажно и то, что этот выпуск затем полу-

языках. Также была достигнута договоренность с Департаментом информации Секретариата ООН о распространении нашей информации и через его информационные центры.

Если суммировать реакцию моих собеседников в ООН, политических и иных кругах страны пребывания, то можно было с уверенностью сказать, что внешний мир с самого начала проявил к Туркменистану, нашему народу доброжелательное отношение, позитивно воспринимал процессы, происходившие в нашей стране. Другими словами, в мировом общественном мнении все более формировался имидж нового Туркменистана, чья нейтральная внешняя политика начала все эффективнее обеспечивать

Амангельды РАХМАНОВ,

заведующий кафедрой международных отношений и дипломатии Института международных отношений МИД Туркменистана, Чрезвычайный и Полномочный посол Туркменистана, Заслуженный дипломат Туркменистана, профессор, доктор исторических наук, кандидат философских наук.

(1858 – 1919)

(Başlangyjy gazetiniň 109-njy sanynda).

1905-nji ýylyň ýazynda Ruzvelt Ýaponiýa bilen Russiýanyň arasynda araçy bolup çykyş edýär. Şol wagt harby ýagdaý görnetin Ýaponiýanyň peýdasynady. Özüniň parahatçylykly başlangyçlaryna girişende, Ruzvelt Berlinde rus howpy, Londonda bolsa ýapon howpy barada çykyş edýär, üstesine-de «eger Angliýa bilen ABŞ-nyň tagallalary bolmadyk bolsa, Germaniýa bilen Fransiýa Russiýanyň tarapynda durup, urşa goşulardylar» diýýär. Bu «ýol» Ruzweli Londonyň üsti bilen Tokio, Berliniň üsti bilen bolsa, Peterburga alyp barýar. Berlin ony araçy hökmünde goldaýardy, sebäbi bu orna Angliýanyň ýa-da Fransiýanyň dalaş etmegini islemeýärdi. Netijede, Ruzweliň ýolbaşçylygyna Nýu-Gempşiriň Portsmut şäherinde rus-ýapon gepleşikleri başlanýar. Şol bir wagtyň özünde, Angliýa 1905-nji ýylyň fewralynda baglaşylan inlis-amerikan ylalaşyga görä, Ýaponiýa bilen ýaranlyk şertnamasyny baglaşmak babatda ilkinji ädimleri ädýär.

Kaýzeriň Fransiýa garşy haýbatly syýasaty ýetjek derejesine ýetensoň, Ruzvelt Marokko krizisiniň parahatçylykly çözüdini tapmagyň hötdesinden gelýär. Marokko krizisine çuňlaşmazdan, dawalaşýan Günbatar Ýewropa ýurtlarynyň her biri ABŞ-ny öz tarapyna çekmäge synanyşyandygyny bellemek gerek, bu bolsa diňe bir ýurduň däl, eýsem, Prezidentiň hem abraýynyň ýokarlanandygyna şaýatlyk edýär.

Germaniýa we Fransiýa iki aý dowam eden gepleşiklerden soň, konferensiýanyň gün tertibini ylalaşmak üçin resmi nota alyşýarlar. 1906-njy ýylyň ýanwar aýynda Ispaniýanyň günortasyndaky kiçijik şäher Alhesirasda öz işine başlan konferensiýada kaýzer hökümeti Marokko meselesiniň çözüdünde Fransiýa basyş edip bilmez ýaly, Ruzvelt elinde baryny gaýgyрмаýar, şeýdip, ol inlis-fransuz ýaranlygyny hem gowşadýar. Ruzweliň pikirçe, Yewropanyň deňagramlylygynyň kepili hasaplanýan bu bileleşik Amerikanyň goldawy bilen krizisden has güýçli çykdy.

Amerikan diplomatlary konferensiýanyň kararlarýny öz ýeňsi hasaplaýardylar. Ruzweliň egindeşleri ony «ylalaşdyryjy» hökmünde gutlasalar, Fransiýanyň we Angliýanyň diplomatlary oňa goldawy üçin minnetdarlyk bildirdiler.

Ruzweliň başlangyjy bilen, 1907-nji ýylyň 15-nji iýunyndan 18-nji oktyabry aralygynda Gaagada ikinji parahatçylykly maslahat çagyrylýar. ABŞ-nyň Prezidentiňiň teklibi bilen, birinji maslahata gatnaşan 27 wekiliýetden daşary Latyn Amerikasynyň 17 ýurdundan wekiller çagyrylýar. Ruzweliň in esasy maksady 1899-njy ýylyň halkara kazyýeti baradaky ylalaşygyga gaýtadan seredýän «Halkara çaknyşyklary parahatçylykly çözmek baradaky» konwensiýasynyň kabul edilmegidi.

ABŞ-nyň hemişelik goşunynyň ýokdugyny göz önünde tutup, harby deňiz flotuny güýçlendirmek Ruzweliň esasy aladalarynyň birine öwürülýär. Onuň prezidentliginiň ahyryna çenli ABŞ-nyň deňiz floty dünýäde ikinji orna geçdi. Şeýle-de bolsa, ýurduň harby kuwwatynyň güýçlendirilmegini Ruzvelt öz şahsy maksady däl-de, dünýäniň häzirki ýagdaýyna seljerme be-

Teodor Ruzwelt

rip, geljekde ýüze çyjak zerurlyk hasaplaýardy: ýaragly dünýäde ABŞ-nyň milli bähbitlerine zeper ýetmän, bir gapdala galyp biljek däldi. Onuň pikirçe, Amerika iki ýol bilen yüzbe-yüz bolup durdy: ýa deňizdäki ýaraglanysygy haýdatmaly, ýa-da Hytaý ýaly beýleki güýçli döwletleriň açgözlüginin pidasy bolmalydy. Ruzvelt ýaragsyzlanmak diňe ähli güýçli döwletleriň gatnaşan halatynda dünýäni durnuklaşdyryp biler diýýärdi.

1906-njy ýylda Ruzvelt Parahatçylyk boýunça Nobel baýragyna mynasyp bolýar, bu babatda onuň rus-ýapon urşuny togtatmakda eden tagallalary göz önüne tutulýar. 1910-njy ýylyň 5-nji maýynda Hristianiýada (häzirki Oslo) baýrak gowşurylyş dabarasýnda eden çykyşynda Ruzvelt deňizde ýaragsyzlanmaga, Gaaganyň kazyýet palatasyny güýçlendirmäge we Parahatçylyk Ligasynyň döredilip, onuň kömegi bilen zerur bolan ýagdaýynda güýç ulanyyp, parahatçylyga howp salýan ähli hereketleri togtatmaga çagyryr.

Ruzweliň prezidentlik möhletiniň dolmagy bilen onuň ýakyn dosty Prezident Taft bilen sözi azaşýar. Onuň oruntary Ýaponiýa bilen gatnaşyklara gaty seresapsyz çemeleşýärdi we özüniň hytaý syýasaty bilen Yewropanyň güýçli döwletlerini kemsitmekden çekinmeýärdi. Ruzvelt Taftyň Yewropa ýurtlary bilen arbitraž ylalaşyklary baradaky tekliplerini tankytlap, 1909-njy ýyldan bäri, neşirýatçy hökmünde hyzmatdaşlyk edýän täsirli «Outlook» žurnalynda çykyş edýär.

Taftyň 1912-nji ýyldaky prezident saýlawlarynda ýeňiş gazanmak mümkinçiligi barha azalýardy. Ruzweliň öz partiýasynyň progressiw ganatýndan Tafta garşy prezidentlige dalaş etmek synanyşygy şowsuz boldy. Soňra respublikan partiýasy bütinleýin dargaýar we «Täze milli hereket» meýilnamasy bilen Progressiw partiýasy Ruzweli prezidentlige hödürleýär. 1912-nji ýylyň saýlawlarynda Wilson Ruzweldenem, Taftdanam köp ses ganýar. Ýeňişlere öwrenişen partiýa üçin bu agr zarba bolýar we partiýa agzalary şowsuzlykda Ruzweli günäkärlemänem duranokdylar.

Şeýle-de bolsa, Ruzvelt syýasatdan daşlaşmady. 1917-nji ýylyň başynda Ruzvelt Wilsonyň «ýeňişsiz parahatçylyk» şygaryny tankytlaýar, uruş yglan edende bolsa goldaýar. 1918-nji ýylda Wilsonyň «14 punkt» meýilnamasyny ýazgarýar we Merkezi Yewropa ýurtlary gürrüňsiz boýun egdirilýänçä, uruş dowam etdirilmegini talap edýär.

Ruzweliň Wilsona garşylygy gitdigiçe, kemsitmelere öwürlip barýardy. Muňa garamazdan, birleşen respublikan partiýasynyň progressiw ganaty ony öz lideri hasaplaýardy. 1918-nji ýylda Ruzvelt 1920-nji ýylda geçiriljek prezident saýlawlaryna in mynasyp kandidat hasaplanýardy we ýeňmegini garaşylýardy. Emma bu çaklamalar başa barmaýar. 1919-njy ýylyň 6-njy ýanwarynda Ruzvelt Nýu-Yorkuň golaýyndaky Sagemor-hill mülkünde 60 ýaşynda aradan çykdy.

Ajaýyp NOBATOWA,

Halkara žurnalistikasy fakultetiniň IV ýyl talyby.

7 января Премьер-министр Канады Джастин Трюдо заявил о решении покинуть пост главы правящей Либеральной партии и сложить полномочия премьер-министра после избрания нового партийного лидера.

PYRAGYNYŇ GAŞYŇDA

Magtymguly Pyragynyň
Köpetdagyň eteginde bina edilen
ýadygärligi bilen baglanyşykly
dörän setirler

Dag üstünde Daga meňzäp, dik dursuň,
Nazaryňy Aşgabada aýlap Sen,
Dünyä bagyş eden akyl-paýhasyň,
Akyldarym, adamzada paýlap, Sen.

Ýerleşen ýerinden, ol belentlikden,
Nurana keşbiňden nur saçýarsyň, Sen.
Parahatlyk ündäp adam ogluna,
Geljege umyly ýol açýarsyň, Sen.

Şygrylaň manysy ömrüň kesgitläp,
Galdyran setirleň daşa ýazylan,
Bütin dünýä ony söýüp okayar,
Saýylýar ornunda taýsyz hazynaň.

Beýik ogy bilen beýik bolýar il,
Il derdine alawladyň, ýandyň, Sen.
Agyr külpetlere mertlerçe dözüp,
Ýagty geljelmize berk ynandyň, Sen.

Paýhasa ýugrulan setirler bilen,
Sebiti, yklymy baglan şahyrym,
Öz ykbalyn ilden aýra saýmadyk,
Keç täleýe bagryn daglan şahyrym.

«Atam» diýip, tagzym edýäris Saňa,
Sen jahanda danalardan-da dana,
Şygrylaryň okap, manysyn çözläp,
Nesil dörär, merdanadan-merdana.

Poeziýa muşdaklary jem bolup,
Gaşynda nijeler goşgy okapdy.
Halyçy zenanlar juda sünnäläp,
Şekiliňi nepis hala dokapdy.

Bu gün heýkeliňi daga galdyrdy,
Minnetdar OGULLAŇ parz işi edip,
Pyragym, Sen nesillerden razy bol,
Arzuwlan, şo-ol Watanyňa syn edip.

Köp külpetler çeken eziz halkymyň,
Hasratdyr perýady, ho-ol yzda galdy.
Guwanyp bilersiň, Beýik Pyragy,
Tüýs, Seniň arzuwlan zamanaň geldi!

Eserleriň ýüreklere siňensoň,
Her ynsanyň kalbyndaky heýkeldiň,
Köpetdagyň eteginde ornaşyp,
Ynha bu gün, öňküňden-de beýgeldiň.

**Nurberdi
AMANMYRADOW,**
Halkara gatnaşyklary
we diplomatiýa
kafedrasynyň uly mugallymy,
Türkmenistanyň Adatdan daşary we
Doly ygtyýarly ilçisi.

«Ähli mekan-zamanlaryň çyn-hakyky raýaty»

Baba SARYÝEW,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutynyň
uly mugallymy, filologiýa
ylymlarynyň kandidaty.

Dana Magtymgulynyň eserleriniň dünýä ýüzüne
ýaýramagynda we ýaýbaňlandyrylmagynda rus alymlarynyň, terjimeçi şahyrlarynyň hem hyzmaty uludyr. Şolaryň biri-de rus alymy Ýewgeniý Eduardowič Bertelsdir. Ol beýik Magtymgulyny gyrasyna kakanynda, dünýäde bolan we boljak zatlary görkezip duran Jemşidiň jamyna meňzedýär. Bu Magtymgula berlen örän beýik, mynasyp we adalatly bahadyr. Bu sözler Magtymgulynyň geniy, weli ynsan bolandygyna subutnamadyr. Türkmen edebiýatynyň gadymy ýadygärlikleriniň birnäçesiniň üstüniň açylmagy hem Ý.E.Bertelsiň ady bilen baglanyşyklydyr. Ine, şeýle alymlaryň, terjimeçileriň bardygy üçin rus halky Magtymgulynyň döredijiligi bilen giňden tanşyp bilipdir. Aşgabat şäherinde geçirilen forumda Russiýa Federasiýasynyň Prezidenti Wladimir Putin hem many-mazmunly jümler bilen çykyş etdi: «Magtymguly türkmen diliniň gözelligini doly açyp görkezen ilkinji nusgawy şahyrlaryň biridir. Onuň özboluşly şygryýet ýoly bolupdyr. Ol pikirlerini gysgaça we örän jaýdar beýan edipdir. Onuň köp setirleri atalar sözüne, nakyllara, parasatly jümlere öwrülip gidipdir. Magtymgulynyň kitaplary mukaddeslige deňelip, aýawly saklanypdyr. Beýik Watançylyk urşy ýyllarynda türkmen esgerleriniň dogan-garyndaşlary olara iberýän hatlarynda Magtymgulynyň goşgy setirlerini ýazyp, esgerleri watansöýüjilige, gahrymançylyga ruhlandyrypdyrlar. Muňa mysal hökmünde şahyryň: «Türkmenler baglasa bir ýere biling, // Gurudar Gulzумы, derýaýy Nili» diýen setirlerini görkezmek bolar».

Şeýle adalatly sözleri aýtdyryp bilýän beýik Magtymguly diňe özüni beýgeltmän, eýsem, bütin türkmen halkynyň at-abraýyny arşa galdyryýar.

XX asyryň meşhur ýazyjysy, doganlyk gyrgyz halkynyň söýgüli ogy Çingiz Aýtmatow Magtymgulynyň 250 ýyllyk ýubileý ýylynda eden çykyşynda beýik Magtymgula «Biziň Magtymgulymyz» diýip ýüzlenýär:

«Men biziň Magtymgulymyz diýýän. Sebäbi şol döwürde, ýagny Magtymgulynyň döwründe ykbal çekip, edebiýatyň genisi hut türkmen topragynda döräpdir, Orta Aziýada meşhur bolupdyr. Türkmen edebiýatynyň genisiniň şuglasy bize-de, goňşlykdaky doganlyk halklara-da nuruny çayýar. Şu pähimden ugur alanynda, Türküstanda XVIII asyr Magtymgulynyň poeziýasynyň asyrydyr». Meşhur ýazyjynyň adalatly belleýşi ýaly, indi 300 ýyldan bäri Magtymgulynyň päk ynsaba ýugrulan şygryýeti bütin adamzadyň geljegine bagt nuruny çayýar, müdimilik söýgi bilen kalplaryny alawlandyryýar. Magtymgulynyň dür dänesi ýaly setirleri ynsanlaryň ruhy höregidir.

Çingiz Aýtmatowyň «Biziň Magtymgulymyz» diýip aýdyşy ýaly, Gyrgyz Respublikasynyň Prezidenti Sadyr Žaparow forumda eden çykyşyna «Biziň türkmen doganlarymyz» diýen sözleri bilen başlaýar: «Biziň türkmen doganlarymyz Magtymguly Pyragynyň döredijiliginiň, adamkärçiliginiň, ahlak päkliliginiň nyşany bolup durýandygyna buýsanmaga haklydyr. Onuň eserleri jebisleşdiriji güýç bolup çykyş edýär. Beýik türkmen şahyry öz goşgularynda ahlak päkligine, watansöýüjilige, ynsanperwerlige, gaýduwsyzlyga çagyrypdyr. Akyldaryň bu wesýetleri biziň günlerimizde hem derwaýys bolmagynda galýar. Onuň eserleri nesilleri birleşdirýän parasatly pikirlerden doludyr. Magtymguly Pyragynyň döredijiligi döwürleriň we siwilizasiýalaryň arabaglanyşygyna alamatlandyryýar».

Bu ýürekden çykan sözler hakykatyň aýdyň beýanydyr. Dana şahyryň parasatly setirleri «nesilleri birleşdirýän» uly güýçdür. Nesilleri birleşdirýän uly güýç dowamata gitmeklikdir. Ine, şol mynasypetli hem «Pähim-paýhas ummany Magtymguly Pyragy» diýlip atlandyrylan ýylyň dowamynda Magtymgulynyň 300 ýyllyk toýy toýlanýan günlerde, şol dabaralaryň çäginde geçirilen uly foruma goňşy we doganlyk halklaryň wekilleri we döwlet Baştutanlary gelip, öz ýürek sözlerini aýtdylar, toýy toýa ulaşdyrdylar. Olar Magtymgulynyň döredijiliginiň umumadamzat gymmatlyk hazynasyna degişlidigini nygtadylar.

«Halklarymyzyň arasyndaky dostlukly gatnaşyklaryň pugtalandyrylmagynda alymlara, şahyrlara uly orun degişlidir» diýip, Eýran Yslam Respublikasynyň Prezidenti Masud Pezeşkian öz sözüne başlaýar: «Pars edebiýatynyň Firdöws, Rudaky, Saady, Omar Haýýam ýaly meşhur wekilleriniň Gündogaryň medeniýetini dünýä ýaýmakda hyzmatlary uludyr. Beýik akylдар şahyr Magtymguly Pyragy hem türkmen medeniýetini we dilini belende göteren şahsyýetleriň biridir.

(Dowamy bar).

On January 6, the Minister of Foreign Affairs of Turkmenistan Rashid Meredov held a meeting with the newly appointed Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of Belarus to Turkmenistan Stanislav Chepurny, who presented copies of his credentials.

Baş redaktor
Täzegül KULJIKOWA

Baş redaktoryň orunbasarlary: M.Mätgurbanow, G.Gurbansähedow.

Jogapkär kätib: B.Garaýew.
Jogapkär kätibiň orunbasary: A.Kaşaňow.

Bölüm müdiri: J.Öwezowa.
Edebi işgärler: A.Ýazweliýew, O.Çaryýarowa,
A.Nobatowa, Y.Hallyýew.

Korrektorlar: A.Döwletowa, M.Orazdurdyýewa.

Redaksion geňeşiň agzalary:

B.Ataýew, M.Berdiniýazow, A.Gökleňow,
R.Bäşimow, B.Saryýew, B.Amansaryýew,
B.Karaýew, M.Gandymowa, P.Çaryýew,
J.Pürjähewa, O.Amanmuhammedowa.

Gazet elektron görnüşinde
HGI-niň www.iirmfa.edu.tm
internet saýtynda
ýerleşdirilýär.

E-mail:
hgi.redaksiya@gmail.com